

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Випуск 89

2018

УДК 37
ББК 74

П 78 Проблеми освіти: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». К., 2018. Вип. 89. 304 с.

Черговий випуск збірника наукових праць містить статті з актуальних проблем розвитку формальної, неформальної освіти в Україні та європейських країнах. Значну увагу приділено питанням викладання іноземних мов, використання ІКТ, розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти.

Для широкого кола освітян, науковців, усіх, хто цікавиться інноваційними технологіями в освіті.

Збірник входить до Переліку наукових фахових видань України (наказ МОН від 24.10.2017 № 1413), в яких можуть бути опубліковані результати дисертаційних досліджень у галузі педагогіки на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та доктора філософії.

Головний редактор: Завалевський Ю.І. – д-р пед. наук, професор.

Редакційна колегія:

Гончарова Н. О. – канд. пед. наук; Дубасенюк О. А. – д-р пед. наук, професор; Євтух М. Б. – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України; Ельбрехт О. М. – д-р пед. наук, доцент; Жалдак М. І. – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України; Ївженко Ю. В. – канд. пед. наук (відповідальний секретар); Клокар Н. І. – д-р пед. наук, професор; Кременський Б. Г. – д-р пед. наук, доцент; Луговий В. І. – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України, перший віце-президент НАПН України; Леута О. І. – д-р філ. наук, професор; Ляшенко О. І. – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України; Олійник В. В. – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України; Польштуржискі Йозеф – доктор хабілітований, доцент, професор Варшавського університету (Плоцьк, Польща); Прокопенко І. Ф. – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України; Радкевич В. О. – д-р пед. наук, професор, дійсний член НАПН України; Сафонов Ю. М. – д-р екон. наук, професор (заступник головного редактора); Удалова О. Ю. – канд. пед. наук, доцент; Чайковський А. С. – д-р істор. наук, професор.

Відповідальний за випуск: Кирієнко О. Ю. – канд. істор. наук.

Адреса редколегії: 03035, Київ, вул. Митрополита Василя Липківського 36, каб. 319,
тел.: (044) 248-23-09, E-mail: P_education@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 22200 – 12100 ПР від 08 липня 2016 року.

*Рекомендовано до друку Вченою радою ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
(протокол № 6 від 26 червня 2018)*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей. Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Рукописи не повертаються.

© Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти», 2018
© Автори статей

Громов Євген

Застосування колективних форм аудиторної роботи як засіб підвищення мотивації до навчання англійському усному мовленню польських студентів нефілологічних спеціальностей 109

Дюканова Ніна, Касьяненко Алла

Основи редагування наукових статей, написаних англійською мовою 125

Ємельянова Олена, Мовчан Діана, Баранова Світлана

XXI століття – нова ера можливостей для студентів-перекладачів 134

Костікова Ілона

Використання мовного портфоліо у процесі вивчення іноземної мови..... 145

Купрата Надія, Ковальчук Галина

Виховання національної самосвідомості студентів – майбутніх економістів: аналіз соціолінгвістичних досліджень 160

Левченко Олег, Головенкін Володимир, Полукаров Олексій

Концепція формування компетенцій забезпечення особистої, професійної та цивільної безпеки у здобувачів вищої освіти КПП ім. Ігоря Сікорського..... 171

Повстин Оксана

Упровадження педагогічної технології підготовки курсантів і студентів закладів вищої освіти цивільного захисту до управлінської діяльності 180

Погребняк Віталій, Дашковська Олена, Солоденко Алла

Якість вітчизняної вищої освіти: система і механізми забезпечення..... 195

Тимошенко Наталія, Власюк Оксана

Аналіз систем вищої освіти Іспанії та Італії..... 207

Хоботова Еліна

Методика представлення сучасних наукових відкриттів у процесі вивчення екологічних дисциплін..... 218

Теорія та практика професійної освіти**Андрощук Ірина**

Професійний розвиток викладачів кафедр менеджменту університетів Республіки Польща у контексті загального розвитку особистості..... 233

ВИКОРИСТАННЯ МОВНОГО ПОРТФОЛІО У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Мету і завдання статті розкрито через актуальність і практичну значущість мовного портфоліо учнів у процесі вивчення англійської мови на різних етапах шкільного курсу як важливого засобу мотивації навчальної діяльності, самоорганізації, самоконтролю, розвитку пізнавальних навичок і творчих здібностей для оцінки власного рівня володіння англійською мовою відповідно до європейських норм. У роботі використано комплекс методів теоретичного дослідження: аналіз методичних джерел з метою визначення ефективності використання мовного портфоліо в освітньому просторі; аналіз видів мовного портфоліо, його компонентів, етапів упровадження у процес навчання англійської мови; систематизація власного досвіду, використання мовного портфоліо учнів на уроках англійської мови. Основним результатом проведеної роботи є висновок, що використання мовного портфоліо сприяє вирішенню комунікативних завдань, розвиває різні види мовленнєвої діяльності учнів під час вивчення мови, формує стійку мотивацію діяльності учнів на уроці та в позаурочний час; поєднання методу мовного портфоліо з традиційними методами оцінювання дозволяє школярам практично застосовувати свої знання та навички, в цілому позитивно впливає на ефективність вивчення англійської мови. Перспективи подальших розвідок полягають в аналізі використання портфоліо у старших класах. Практичне значення полягає у пропонованому досвіді створення учнівського портфоліо як комплексу завдань, що дозволяє вивести процес навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти на новий продуктивний рівень, підвищити якість уроку та вмотивованість учнів до вивчення англійської мови. Оригінальність дослідження забезпечує власний досвід роботи у системі освіти.

Ключові слова: використання, навчання, мовне портфоліо, англійська мова, учень, учитель.

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиліття наша країна декларує свою орієнтацію на європейські цінності й бажання набути усіх ознак європейського цивілізованого суспільства. Євроінтеграційне спрямування України передбачає її входження до європейського освітнього простору. Іноваційні зміни, які розпочалися в освітньому просторі України, потребують свого подальшого розвитку, зокрема, в напрямку мовної освіти. Вивчення сучасних іноземних мов є складовою освітньої політики Євросоюзу. Узгоджені й прийняті у Страсбурзі документи щодо мовної політики закладають спільну основу для викладання іноземних мов у європейських державах [8].

Актуальним для нашого сьогодення є упровадження відповідних європейських стандартів у вивчення сучасних іноземних мов в Україні. Тому українська освіта сьогодні перебуває у пошуку ефективних засобів і прийомів вивчення іноземних мов [8].

Сучасний світ характеризує швидкість та глобальність змін, надзвичайна інформаційна насиченість. Ці особливості визначають і завдання сучасного закладу загальної середньої освіти формувати таку особистість, яка була б здатна швидко адаптуватись у мінливих життєвих ситуаціях, критично мислити, використовувати набуті знання та вміння, генерувати нові ідеї, уміти добувати та переробляти інформацію, одержану з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку та самовдосконалення. Орієнтація на особистість учня з урахуванням сучасних вимог життя є ключовим моментом у загальному процесі модернізації нашої освіти. Інноваційний тип школи відрізняється від традиційного тим, що нова школа має формувати компетенції, а не передавати знання. Керований навчальний процес із реальним прогнозованим результатом сьогодні є інноваційною діяльністю в освіті.

Одним із засобів розвитку інноваційної особистості учня ми вважаємо мовне портфоліо як дієвий інструмент гуманістичного вивчення іноземних мов і формування учнівської автономії у навчанні, що є важливою вимогою якості освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато провідних вітчизняних [1-7; 10] і зарубіжних [8; 9] науковців у своїх працях висвітлили теоретичні засади створення учнівського портфоліо [2; 3; 5; 6; 8; 9; 10], тоді як у роботах інших ми можемо знайти інформацію щодо практичного аспекту й досвіду – укладання й використання мовного портфоліо учнів у процесі вивчення іноземних мов, особливо в початкових класах [1; 4; 7]. Проте, на наш погляд, мало робіт з досвіду, що присвячено використанню портфоліо на старших етапах навчання іноземній мові учнів у закладах загальної середньої освіти.

Формулювання цілей статті. Мета статті – проаналізувати засади використання мовного портфоліо у процесі вивчення іноземної мови. Для

вирішення вказаної мети постали такі *завдання*: визначити поняття «портфоліо», структуру мовного портфоліо; розглянути особливості використання мовного портфоліо на різних етапах вивчення англійської мови у школі. У роботі використано комплекс *методів* теоретичного дослідження: аналіз методичних джерел з метою визначення ефективності використання мовного портфоліо в освітньому просторі; аналіз видів мовного портфоліо, його компонентів, етапів упровадження у процес навчання англійської мови; систематизація власного досвіду використання мовного портфоліо учнів на уроках англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проект Європейського Мовного Портфоліо (ЄМП) вже достатньо довго розробляється в Європі, і є результатом багаторічної роботи експертів країн-учасниць Ради Європи, зокрема й представників України, з різними аспектами проблем удосконалення викладання та вивчення іноземних мов. Як відомо, в «Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти» сформульовано основні положення сучасного підходу до вивчення іноземних мов, запропоновано єдину методичну термінологію та опис системи рівнів володіння мовами, які вивчають [5].

Одна з цілей мовної політики Ради Європи в освіті – це надання можливості усім європейським громадянам розвивати власну комунікативну компетенцію. Це означає, що вивчення мов має розглядатись як розвиток унікальної індивідуальної компетенції. Ця компетенція потребує, щоб її розвивали не лише для практичної чи професійної мети, а й з освітньою метою задля поваги до інших мов і культур. Цьому сприяє мовне портфоліо.

Педагогічна філософія портфоліо передбачає зміщення акценту з того, що учень не знає і не вміє, на те, що він знає і вміє з певної теми, розділу, предмета; інтеграцію кількісних і якісних оцінок; підвищення ролі самооцінки [2].

Сучасний термін «портфоліо» (походить від англійського слова «portfolio» та перекладається як «портфель, папка») – це папка документів з

навчального предмета як компонента навчальної діяльності учнів, який ведуть учні за педагогічного супроводу вчителя.

Незважаючи на те, що в країнах Європи існує безліч версій мовного портфоліо, загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти пропонують три обов'язкових компоненти мовного портфоліо: мовне досє, мовну біографію, мовний паспорт. Отже, розглянемо загальноприйнятну структуру мовного портфоліо.

Мовне досє (Моя скарбничка): надає учневі можливість відбирати матеріали, що ілюструють його досягнення або набутий досвід. Тобто, досє виконує інформаційну функцію: демонстрація школярами своїх досягнень у вигляді конкретного продукту. У цій частині портфоліо школяр може зберігати зразки своїх робіт з мови, яку він вивчає. Це можуть бути роботи, виконані ним самостійно на уроці (контрольні роботи, тести, твори тощо), удома, на позакласних заняттях (проекти, реферати, доповіді, дипломи, сертифікати, свідоцтва тощо), які підтверджують успіхи учня у вивченні іноземної мови. Відбір може проводитися протягом одного року або однієї чверті, протягом року, років навчання у початковій школі.

Мовна біографія (Мої успіхи): допомагає школяреві визначити цілі навчання, сприяє розвитку багатомовності й відповідних компетенцій. У мовній біографії містяться дескриптори, тобто параметри, за якими уточнюється й оцінюється (як школярем, так і вчителем) рівень володіння учнем іноземною мовою. Учень визначає свій рівень володіння іноземною відповідно до таблиці самооцінки. У листах самооцінки школяр позначає ті комунікативні вміння, якими він, на його думку, уже оволодів, і ті, якими має оволодіти. Учитель допомагає учневі побачити свої досягнення і недоліки та намітити шляхи подолання останніх. Отже, розділ «Мовна біографія» реалізує педагогічну функцію: формує самостійну оцінку учнями своїх успіхів у вивченні іноземних мов як засобу міжкультурного спілкування.

Мовний паспорт (Мова, яку я знаю): дає уявлення про рівень володіння мовою у певний період часу. У паспорті учень коротко відображає свою

комунікативну і некомунікативну компетенцію. Йдеться про іноземну мову, яку він вивчає, екзамени і результати, міжкультурні контакти. Паспорт містить також інформацію про самооцінку, оцінку вчителя і оцінку, одержану в освітніх закладах. Отже, розділ «Мовний паспорт» виконує соціальну функцію: формує інтерес до іноземних мов і культур.

Оформлення портфоліо передбачає заповнення анкетних даних учня, що сприяє усвідомленню ним своєї значущості. На титульній сторінці портфоліо учень розміщує своє фото та короткі відомості про себе. Оформлення аркуша самооцінки дає змогу учням розвивати об'єктивну самооцінку. Сторінка творчих проектів сприяє розвитку творчого рівня учня. Портфоліо ведеться весь час, поки учні вивчають предмет. Так, вони самі можуть порівняти свій рівень знань у різних класах, згадати вивчене, порівняти свої інтереси у різному віці, простежити зростання рівня компетенцій. Пріоритетом портфоліо є надання учневі можливості проявляти творчість, розвивати свої інтереси, вивчаючи іноземну мову. Як бачимо, європейське мовне портфоліо виконує поряд з педагогічною, розвивальною, інформаційною, також і соціальну функцію [7].

Безперечно, упроваджувати портфоліо у шкільну практику можна на будь-якому етапі навчання. На різних етапах – початковому, середньому, старшому ведеться портфоліо згідно з рівнем складності: А, В, С. Рівні визначають за основними видами мовленнєвої діяльності: розуміння (усної форми мови – аудіювання, письмової – читання); говоріння (монолог як форма продуктивного говоріння або полілог як інтерактивне говоріння); письмо як окремий продуктивний вид мовленнєвої діяльності. Отже, у рекомендаціях фахівців Ради Європи запропоновані такі шляхи упровадження мовного портфоліо на етапі початкової школи та в 5–7 класах основної школи: мовне досє – мовна біографія – мовний паспорт.

У *початковій школі* вчитель має допомагати учневі не тільки фіксувати його досягнення, а й показувати, чого ще необхідно навчитися, чим оволодіти, щоб уміти використовувати іноземну мову, усвідомлювати свої досягнення.

Таким чином, використання портфоліо вимагає певної роботи учня та вчителя; важлива роль належить і батькам, але поступово їх допомога зводиться до мінімуму [10]. Робота з мовним портфоліо у початковій школі тісно пов'язана із різноманітною творчою діяльністю, наприклад, проектною. Проекти складаються з ілюстрацій, саморобок або малюнків та невеликих текстів-повідомлень з теми (приклади сторінок із портфоліо учнів на рис.1).

Рис.1. Приклади сторінок із портфоліо учнів початкових класів.

Учень сам обирає тему проекту, необхідні матеріали. Мовне портфоліо для початкової школи – це щось на зразок ілюстрованого й яскраво оформленого щоденника, який містить зрозумілі й захоплюючі завдання, доступні та цікаві дітям; при цьому має задовольнятися потреба молодших школярів у образотворчій діяльності. У такому своєрідному «Щоденнику успіхів» учень фіксує свої досягнення і досвід опанування іноземною мовою.

У середній школі вчитель може продовжити або започаткувати (якщо цього не було раніше) створення мовного портфоліо (приклади сторінок із портфоліо учнів на рис.2).

MY LANGUAGE PORTFOLIO

6 Form

ABOUT MYSELF

Name

Age

Date of birth

Place of birth

Address

My family

My pet

I can speak languages.

My native language is

My favourite school teacher is

My favourite writer is

My favourite book is

My favourite activity is

I like music.

In my free time I like

MY LANGUAGE PORTFOLIO

6 Form

ABOUT MYSELF

Name Yulia Protzenko

Age eleven

Date of birth 26th March 2001

Place of birth Komsomolske

Address 11. Lermontov, st.

My family is big. There are four of us: my father, my mother, my little brother and I.

My pet is a cat called Murchik

I can speak Ukrainian, Russian and English languages.

My native language is Ukrainian

My favourite school teacher is my English teacher

My favourite writer is Nadezhda Kuzmina

My favourite book is "Timoteus"

My favourite activity is drawing or painting

I like popular and dance music.

In my free time I like reading, singing, walking with my friends

Рис.2. Приклади сторінок із портфоліо учнів середніх класів.

Учитель пропонує учням розпочати ведення свого Портфоліо з Досьє, в якому заохочує їх зберігати найкращі зразки своєї роботи. Наприклад:

Make a menu for your café. Design it with the drawings and cut-outs.

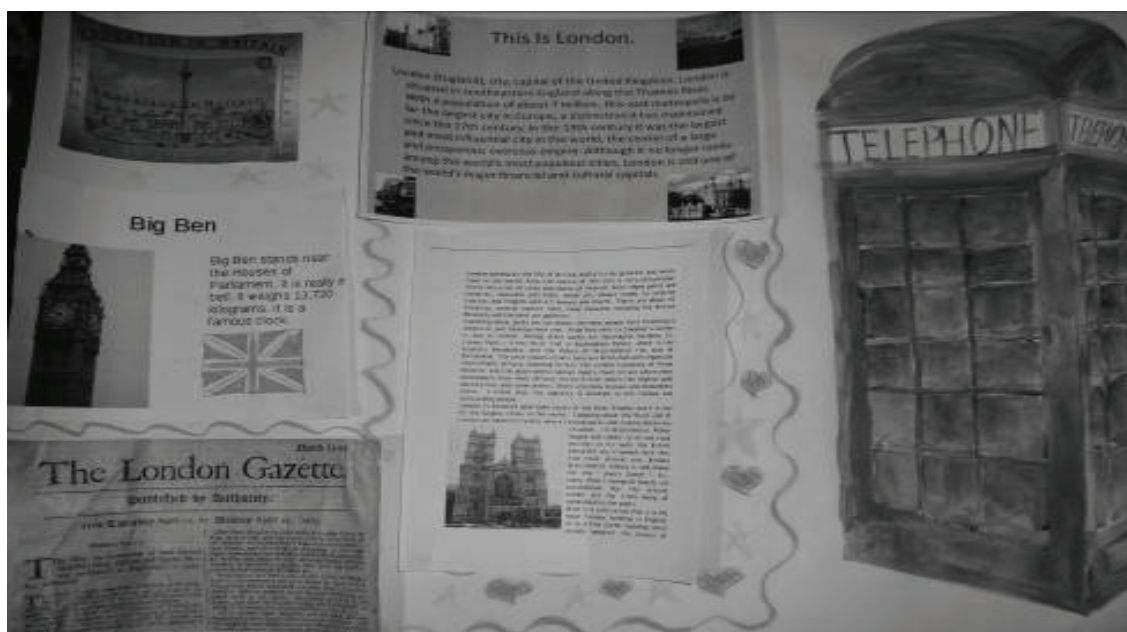
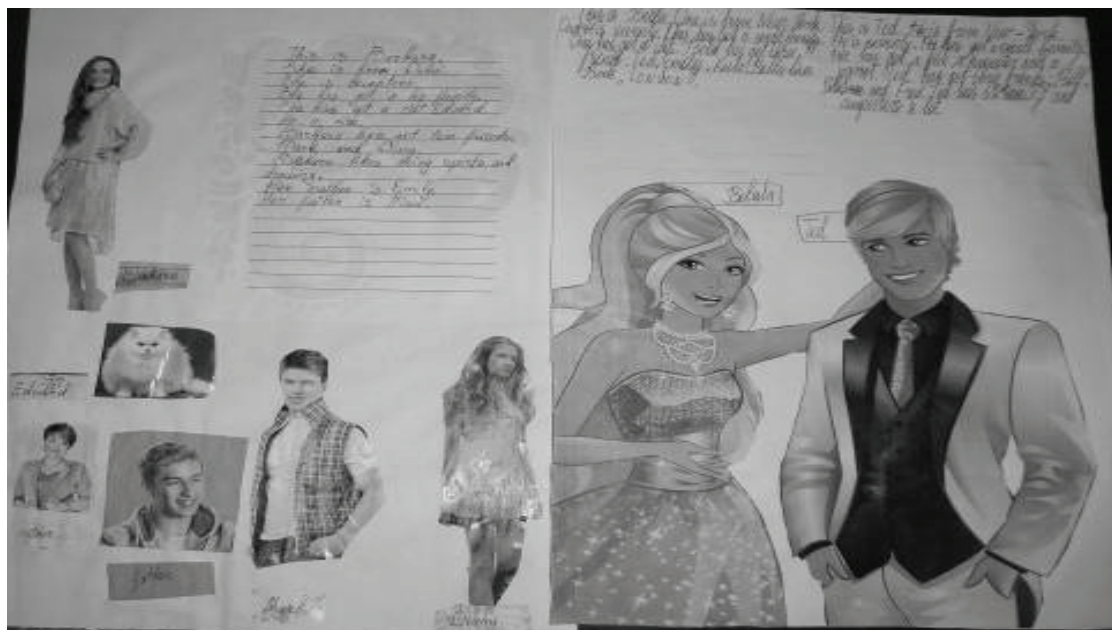
Starters

Main courses

Drinks

Desserts

My Language Biography

It is for:

- to record your level of learning English;
- to show what you know;
- to show what you can;
- to show your achievements.

My aims:

I learn my English:

- at home;
- at school;
- with my teacher;
- by watching English cartoons;
- by playing computer games.

I want to know English because:

- I want to read English books;
- I want to watch English films and cartoons;
- I want to understand Englishmen;
- I want to travel around the world;
- I want to speak English fluently.

This year I would like to:

- learn more words;
- read and understand English texts;
- study grammar;
- make and write short compositions.

Через певний час, на наступному етапі навчання, вчитель пропонує розпочати введення такого компоненту – Мовної Біографії – і допомагає учням розпочати її з постановки власних навчальних цілей і спостереження за своїм навчальним процесом.

Пізніше вчитель вводить Паспорт і показує своїм учням, як ідентифікувати і відображати рівень своїх досягнень відповідно до шкали самооцінки мовленнєвих умінь за

рівневими стандартами, розробленими і рекомендованими Комісією з питань освіти при Раді Європи. Наприклад: *My progress at English – I know, I can, I understand...*

My Learning Diary

After the unit I can:
(tick what is true for you)

NOW I CAN			
• name my relatives			
• describe appearance of a person			
• put wh-questions to learn something			
• understand the difference between the Present Simple and the Present Continuous			
• talk about friends and friendship			
• ask and answer about somebody's family			
• make a poster about my family			
• use the adverbs of manner			
• use the adverb's degrees of comparison			
• write a short personal presentation			
• read and understand fairy tales in English			
• speak about negative and positive characters			
MY WORK			

Unit 1

Now I can	very well	well	not so well
speak about my relatives		✓	
describe the appearance of my family members	✓		
describe the appearance of my friends		✓	
speak about the character of my parents		✓	
speak about the character of my friends	✓		
ask wh-questions		✓	
understand the difference between the Present Simple and the Present Continuous Tenses	✓		
use the adverbs of manner			✓
write about my family		✓	
write a personal presentation		✓	

Unit 2

Now I can	very well	well	not so well
speak about school subjects		✓	
speak about activities during the lessons	✓		
speak about my favourite lesson		✓	
speak about my timetable		✓	
speak about my teachers	✓		
speak about the difficulties I have with learning English		✓	
speak about different kinds of sport and sports equipment	✓		
speak about my favourite kind of sports	✓		
use modal verbs		✓	
use the linking words <i>and, but, so, because</i>		✓	
write the rules of English grammar		✓	
write about my favourite sports and sportsmen	✓		
write an e-mail about sports activities		✓	
write a letter giving advice on how to improve the knowledge of English		✓	

Пізніше вчитель показує як можна відобразити рівень своїх досягнень відповідно до шкали оцінювання за участю вчителя. Наприклад:

Your knowledge assessment by your English language teacher

School

Form Year 201

The pupil

Can speak English well. ☐

Remembers new words and expressions well. ☐

Always does the homework carefully. ☐

Is attentive in following the teacher's instructions. ☐

Has good pronunciation. ☐

Is good at reading comprehension tasks. ☐

Is good at listening comprehension tasks. ☐

Can write words correctly. ☐

Is good at understanding subject matters in class. ☐

Can ask and answer questions on different topics. ☐

Can write e-mails. ☐

Can design posters. ☐

Can write postcards and letters. ☐

Is an active learner. ☐

City/town/village

Date: Teacher's signature:

Your knowledge assessment by your English language teacher

School Lycium N1 of Slobozhanske

Form 6-B Year 2016-17

The pupil Protsenko Julia

Can speak English well. ☒

Remembers new words and expressions well. ☒

Always does the homework carefully. ☒

Is attentive in following the teacher's instructions. ☒

Has good pronunciation. ☒

Is good at reading comprehension tasks. ☒

Is good at listening comprehension tasks. ☒

Can write words correctly. ☒

Is good at understanding subject matters in class. ☒

Can ask and answer questions on different topics. ☒

Can write e-mails. ☒

Can design posters. ☒

Can write postcards and letters. ☒

Is an active learner. ☒

City/town/village Slobozhanske

Date: May 2017 Teacher's signature: [Signature]

Наведені вище приклади можуть бути сторінками Мовного Портфоліо учнів 5–7 класів загальноосвітньої школи за чинною навчальною програмою.

З учнями *старшої школи* фахівці з Ради Європи рекомендують працювати в іншій послідовності. У 8-9 класах та на етапі старшої школи: мовний паспорт – мовна біографія – мовне досє. На початку вводять Мовний Паспорт як засіб заохочення учнів відображати рівень своїх досягнень і покращувати їх. Звідси учні переходять до Біографії і постановки своїх індивідуальних навчальних цілей. Зразки іншомовної навчальної діяльності збирають у Досє і оцінюють у Біографії. Це дає основу для постановки нових навчальних цілей. Процес повторюється до кінця навчального року, коли учні повертаються до Паспорта і знову ідентифікують свої мовленнєві уміння і оцінку свого рівня. Переходячи до наступного класу, учень ще раз має ретельно проаналізувати зібрані в портфоліо матеріали. Менш важливі роботи він зможе вилучити, а ті, що є для самого школяра цінністю, зможуть зберігатися й надалі. Такий підхід довів свою ефективність серед старшокласників та дорослої аудиторії (приклади сторінок із портфоліо учнів старшої школи на рис.3).

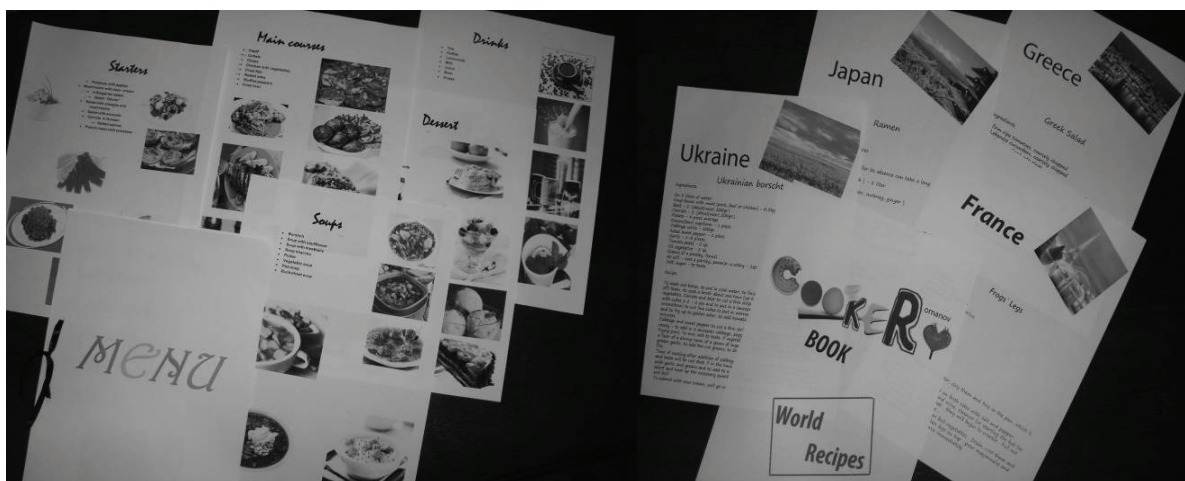

Рис.3. Приклади сторінок із портфоліо учнів старшої школи.

Початок роботи з Європейським Мовним Портфоліо, особливо з учнями 8-9 класів та старшої школи, потребує певних етапів, досвіду підготовки:

1) Підняти самооцінку учня. Організувати дискусію з учнями навколо тверджень «Я можу...» зі шкали самооцінки. Запропонувати учням уявити себе в середовищі носіїв мови, яку вони вивчають. Допомогти визначити, які комунікативні вміння вони можуть виявити. Заохотити використовувати якнайбільше висловів, які починаються зі слів «Я можу» (наприклад, «Я можу себе представити», «Я можу запитати людей про їхнє самопочуття», «Я можу зрозуміти прості пояснення про шлях, яким дістатися до певного об'єкта», «Я можу зрозуміти короткі, прості повідомлення на листівках» тощо). Забезпечити учнів такими висловами мовою, яку вони вивчають. Як альтернативу, можна запропонувати висловлюватися про свої іншомовні вміння рідною мовою. Корисно буде співвіднести учнівські вислови із Європейською стандартизованою шкалою самооцінки.

2) Якість досьє. Обговорити з учнями, як на їхню думку, виглядатиме хороше Досьє. Запитати, що може свідчити про учнівські результати в іншомовній навчальній діяльності (наприклад, підписані листівки, листи, есе, проекти, аудіо- чи відео записи, списки оповідань, які вони прочитали, сертифікати, дипломи тощо).

3) Знайомство з функцією Мовної Біографії. Обговорити з учнями шляхи покращання їхніх іншомовних умінь і навичок. Чи могли б учні застосувати отримані іншомовні уміння й навички поза школою? Чого вони могли б навчитися таким чином? Поясніть, що вони можуть записати такий досвід у свою Мовну Біографію. Тут вони можуть також робити описи подій, які, на їхню думку, є важливими з погляду вивчення іноземної мови.

4) Позашкільна іншомовна навчальна діяльність. Організувати учням зустріч та інтерв'ю з носієм мови, яку вони вивчають. Запропонуйте виготовити герб для цього іноземця. Цей герб можна поділити на 4 частини відповідно до тем: сім'я, школа/робота, хобі, амбіції/плани. Тоді попросіть використати виготовлений герб для розповіді про носія мови. Учні можуть дати герб у своє досьє разом з помітками, які вони робили під час інтерв'ю з носієм мови або під час підготовки до знайомства з ним.

5) Домашнє завдання: роздуми про навчання з Мовним Портфоліо. Попросити учнів, щоб вони проглянули Мовне Портфоліо вдома і подумали про способи використання його для того, щоб зробити ефективнішим своє навчання з іноземної мови. Заохотити учнівський обмін ідеями у класі. Виготовити постер з найкращими пропозиціями.

З метою надання учням педагогічної підтримки майже на кожному уроці передбачена різнопланова робота з портфоліо (Mind-map, Phonetic Lab, Grammar Lab, Reader`s Lab, Creative Lab, Step to succeed). Безперечно, учні всіх вікових категорій можуть відчувати стимул до управління своєю діяльністю і в умовах відносної свободи охочіше висловлювати свої ідеї, вважати Європейське Мовне Портфоліо засобом для гордості за свої досягнення, а не додатковим тягарем [1]. Таким чином, основна мета Європейського мовного портфоліо полягає в тому, щоб на основі зібраної учнем інформації про власну успішність і зразків учнівських робіт продемонструвати ступінь сформованості мовних та мовленнєвих умінь і навичок на конкретний момент та якісне зростання у навчанні з предмета.

Висновки з дослідження. В результаті проведеного дослідження ми дійшли висновку, що використання мовного портфоліо сприяє ефективному вивченню англійської мови. Слід зазначити, що підготовка учнів до створення Європейського Мовного Портфоліо – процес кропіткий. Але якщо робити це системно та комплексно, то можна отримати відповідні очікувані результати. Такий шлях оцінювання учнів дає позитивні результати, адже рівень їх мотивації підвищується. Упровадження такої форми діяльності, як європейське мовне портфоліо, означає вихід на новий рівень самосвідомості учня, де він обирає, оцінює, контролює процес навчання, роблячи його цікавим, системним, безперервним і сталим. Вважаємо, що використання мовного портфоліо сприяє вирішенню комунікативних завдань, розвиває різні види мовленнєвої діяльності учнів під час вивчення мови на уроці та позаурочний час. Поєднання методу мовного портфоліо з традиційними методами оцінювання дозволяє

школярам практично застосовувати свої знання та навички, в цілому позитивно впливає на ефективність вивчення англійської мови.

Перспективи подальших розвідок полягають у набутті власного досвіду інтеграції портфоліо для учнів початкової школи, що сприятиме ефективності й оптимізації процесу вивчення англійської мови.

Висловлюємо подяку вчителю англійської мови С. І. Проценко Слобожанського ліцею № 1 Зміївської районної ради Харківської області за забезпечення бази практики з учнями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко Б. Досвід використання Портфоліо. *Директор школи*. 2008. № 4. С. 7–15.
2. Васильченко Л. Технологія портфоліо в освіті. *Управління школою*. 2007. № 13. С. 23-27.
3. Костікова І.І. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій: монографія. Харків, 2008. 355 с.
4. Никитенко З.Н. Европейский языковой портфель для начальной школы. *Иностранные языки в школе*. 2008. № 5. С.9-13.
5. Ніколаєва С.Ю. Мовний портфель: призначення, структура, види, укладання: посібник. Бібліотечка журналу «Іноземні мови». 2005. Вип. 4. С. 64-68.
6. Новикова Т.Г. Папка індивідуальних досягнень – «портфоліо». *Директор школи*. 2004. № 7. С. 45-48.
7. Школа майбутнього: Європейське Мовне Портфоліо: методичний посібник. Укладач О. Д. Карп'юк. Тернопіль: Лібра Терра, 2008. 112 с.
8. Goullier, F. Council of Europe Toolsfor Language Teaching: Common European Framework and Portfolios. Paris, 2007. 124 p.
9. Little, D.& Perclova, R. The European Language Portfolio: a guide for teachers and teacher trainers. Council of Europe. Strasbourg, 2003. 178 p.
10. Oliinyk T. Portfolio for Young Learners: Objectives, Structure and Types. *Reaching out to Children: All-Ukrainian scientific and practical conference. Conference abstracts*. Horlivka: Publishing House of Horlivka State Pedagogical Institute of Foreign Languages, 2005. P. 47-49.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2018.

KostikovaIlona. Usage of language portfolio in learning a foreign language.

The article shows the relevance and practical significance of usage leaners' language portfolio in the study of the English language at different classes in school as an important means of motivation of learning activity, self-organization, self-control, development of cognitive skills and creative abilities, assessing one's own level of English as for European norms. The work used a set of theoretical research methods: analysis of methodical sources to determine the effectiveness of using language portfolio in the educational environment; analysis of language portfolio types, portfolio components, stages of implementation in the English learning; systematization of own experience of using students' language portfolio at English lessons.

The result of the work is the conclusion that the usage of language portfolio influences the communicative problems, develops various types of learners' speech activity at different stages of language learning, forms a stable motivation for learners' activities in class and after-hours. The combination of language portfolio with traditional assessment allows learners to use their

knowledge and skills in practice, it influences positively the effectiveness of English learning. It is underlined that usage of language portfolio influences the effective English learning. Learners' preparation to making European language portfolio is a long-term process. But if it is done systematically and complexly, it is possible to get the expected results. Such a way of learners' evaluation and assessment gives positive results, the level of learners' motivation rises in fact. Introduction of such an activity form as European language portfolio helps to achieve the new level of learners' consciousness, where they elect, estimate, manage the learning process, making it modern and interesting.

The prospects consist of the analysis of using portfolio with high school students. The practical value consists of the offered complex of exercises for learners' portfolio as the mean that allows to achieve the best results in English learning at schools, to improve a lesson quality and learners' motivation while English learning. The research uniqueness is provided by our own teacher's experience in education system.

Keywords: usage, learning, language portfolio, the English language, learner, teacher.

REFERENCES

1. Babenko, B. (2008) Dosvid vykorystannia Portfolio. Dyrektor shkoly. № 4. S. 7-15 [inUkrainian].
2. Vasylchenko, L. (2007) Tekhnolohiia portfolio v osviti. Upravlinnia shkoloiu. № 13. S. 23-27 [inUkrainian].
3. Kostikova, I.I. (2008) Pidhotovka majbutn'oho vchytelia inozemnoi movy zasobamy informatsijno-komunikatsijnykh tekhnolohij: monohrafiia. Kharkiv. 355 s.[inUkrainian].
4. Nykytenko, Z.N. (2008) Evropejskyj iazykovej portfel' dlja nachal'noj shkoly. Ynostrannye iazyky v shkole. № 5. S. 9-13[in Russian].
5. Nikolaieva, S.Yu. (2005) Movnyj portfel': pryznachennia, struktura, vydy, ukladannia: [posibnyk]. Bibliotechka zhurnalu «Inozemni movy». Vyp. 4. S. 64-68. [inUkrainian].
6. Novykova, T.H. (2004) Papka indyvidual'nykh dosiahnen' – «portfolio». Dyrektor shkoly. № 7. S. 45-48 [inUkrainian].
7. Shkola majbutn'oho: Yevropejs'ke Movne Portfolio: metodychnyj posibnyk. (2008) Ukladach O. D. Karpiuk. Ternopil': Libra Terra. 112 s. [inUkrainian].
8. Goullier, F. (2007) Council of Europe Tools for Language Teaching: Common European Framework and Portfolios. Paris. 124 p. [in English].
9. Little, D. & Perclova, R. (2003) The European Language Portfolio: a guide for teachers and teacher trainers. Council of Europe. Strasbourg. 178 p. [in English].
10. Oliinyk T. (2005) Portfolio for Young Learners: Objectives, Structure and Types. Reaching out to Children: All-Ukrainian scientific and practical conference. Conference abstracts. Horlivka: Publishing House of Horlivka State Pedagogical Institute of Foreign Languages. P. 47-49 [in English].

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

Випуск 89

Відповідальний за випуск Кирієнко О.Ю.
Технічне оформлення: Заїка Т.П., Захарченко О.В.,
Сатрапінська Л.Л., Бутенко Л.В.

Формат 60х84/8. Умовн. друк. арк. 17,90. Зам. 1344.

Видавець і виготовлювач видавничий дім „Букрек”,
вул. Радищева, 10, м. Чернівці, 58000.
Тел./факс (0372) 55-29-43. E-mail: info@bukrek.net
www.bukrek.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ЧЦ № 1 від 10.07.2000 р.